

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA KRÓL przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 65017/01)

WYROK – 28 września 2004 r.

W sprawie Król przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
złożona z następujących sędziów:

Sir Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,

Pan M. Pellonpää,

Pani V. Strážnická,

Pan J. Casadevall,

Pan R. Maruste,

Pan S. Pavlovski,

Pan L. Garlicki, *sędziowie*

oraz Pani F. Elens-Passos, *Zastępca Kanclerza Sekcji*,

obradując na posiedzeniu niejawnym 7 września 2004 r., wydaje następujący
wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 65017/01) wniesionej 3 maja 2000 r.
przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału na podstawie artykułu 34
Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Kon-
wencja”) przez obywatela polskiego, pana Mieczysława Króla („skarżący”).

2. Skarżący był reprezentowany przez pana L. Lachowicza, radcę prawnego

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2
Konwencji.

praktykującego w Komorowie. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez pełnomocników, pana K. Drzewickiego oraz pana J. Wołosiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. 12 marca 2002 r. Trybunał podjął decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji zdecydowano, że przedmiot skargi zostanie rozpatrzony równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi.

FAKTY

4. Skarżący urodził się w 1948 r. i mieszka w Warszawie, w Polsce.

5. 21 lutego 1994 r. skarżący pozwał niejaką E. K. („pозwana”) przed Sądem Okręgowym w Warszawie, domagając się zapłaty za wykonane dla niej prace. 17 marca 1994 r. skarżący został częściowo zwolniony od kosztów sądowych.

6. Pierwsza rozprawa została wyznaczona na 26 stycznia 1995 r., ale ostatecznie została odroczone z powodu choroby pozwanej.

7. 22 lutego 1995 r. pozwana złożyła powództwo wzajemne. Sąd rozpatrujący sprawę przeprowadził rozprawy w terminach: 2 marca, 18 kwietnia, 6 czerwca i 3 października 1995 r. oraz 16 stycznia i 16 kwietnia 1996 r. Sąd przesłuchał kilku świadków i pozwaną.

8. 16 kwietnia 1996 r. sąd zlecił przygotowanie opinii biegłego. 10 maja 1996 r. biegły przedłożył opinię sądowi. 24 września 1996 r. sąd przeprowadził rozprawę i przesłuchał biegłego. Skarżący zwrócił się do sądu o powołanie nowego biegłego.

9. Podczas rozprawy 24 kwietnia 1997 r. sąd przesłuchał kilku świadków. Skarżący zwrócił się do sądu o wyznaczenie innego biegłego. 16 czerwca 1997 r. skarżący wnioskował o zwolnienie go od ponoszenia kosztów opinii biegłego. Sąd uwzględnił jego wniosek 28 października 1997 r. Tego samego dnia inny biegły przedłożył opinię sądowi.

10. 17 lipca 1998 r. skarżący zwrócił się do sądu o wyznaczenie terminu rozprawy. Podkreślił, że sąd przeprowadzał jedynie dwie rozprawy w ciągu roku. Następna rozprawa została wyznaczona na 9 listopada 1998 r., ale została odroczone na wniosek stron.

11. 16 kwietnia 1999 r. skarżący ponownie zwrócił się do sądu o zlecenie przygotowania nowej opinii oraz jak najszybsze wyznaczenie terminu rozprawy. Twierdził, że cierpiał z powodu różnych dolegliwości i dlatego też sąd powinien jego sprawę traktować priorytetowo.

12. 8 października 1999 r. sąd na posiedzeniu niejawnym postanowił zlecić przygotowanie opinii kolejnemu biegłemu. Biegły ten przedłożył swoją opinię sądowi 14 grudnia 1999 r.

13. Nieokreślonego dnia skarżący złożył skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich z powodu nadmiernej długości trwania postępowania. 22 października 1999 r. Rzecznik poinformował skarżącego, że jego skarga została przekazana do prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie.

14. W czasie rozprawy w dniu 15 marca 2000 r. sąd przesłuchał biegłego i polecił stronom sprecyzować stanowiska w ciągu dwóch tygodni. Skarżący przedłożył pismo procesowe dnia 27 marca 2000 r.

15. 25 sierpnia 2000 r. skarżący złożył skargę do ministra sprawiedliwości twierdząc, że sąd wyjątkowo opieszale rozpatrywał jego sprawę. W liście do skarżącego z 29 września 2000 r. minister sprawiedliwości przyznał, że długość postępowania była nadmierna.

16. 11 października 2000 r. Sąd Wojewódzki przeprowadził rozprawę. 7 listopada 2000 r. sąd przeprowadził oględziny miejsca. 8 stycznia i 12 marca 2002 r. sąd przeprowadził kolejne rozprawy.

17. W nieokreślonych dniach Sąd Wojewódzki i Sąd Apelacyjny wydały wyroki. W wyniku kasacji złożonej przez skarżącego sprawa toczy się przed Sądem Najwyższym.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

18. Skarżący zarzucał, że długość postępowania cywilnego w jego sprawie nie była zgodna z wymogiem „rozsądnego terminu” przewidzianym w artykule 6 § 1 Konwencji, który brzmi następująco:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym..., każdy ma prawo do... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez... sąd...”.

19. Rząd przeciwstawił się takiemu twierdzeniu.

20. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się 21 lutego 1994 r. i w świetle materiału dostępnego Trybunałowi w momencie przyjmowania niniejszego wyroku jeszcze się nie zakończył. Trwa więc już 10 lat, 6 miesięcy i 10 dni.

A. Dopuszczalność

21. Trybunał zauważa, że skarga nie jest oczywiście nieuzasadniona w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest ona niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów. Dlatego też Trybunał uznaje skargę za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Stanowisko Rządu

22. Rząd twierdził, że sprawa była w pewnym stopniu skomplikowana. Podkreślił, że sąd rozstrzygający sprawę, musiał uzyskać cztery opinie biegłych.

23. Ponadto podkreślał, że w niniejszym postępowaniu nie była wymagana szczególna staranność ze strony sądów krajowych, w przeciwieństwie do spraw dotyczących zatrudnienia, emerytur oraz rent inwalidzkich.

24. Rząd był także zdania, że skarżący przyczynił się do przedłużenia trwania postępowania poprzez składanie licznych wniosków procesowych.

25. Ostatecznie Rząd twierdził, że władze krajowe wykazały należytą staranność w prowadzeniu postępowania.

26. W konkluzji Rząd zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie, że nie doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

2. Stanowisko skarżącego

27. Skarżący ogólnie nie zgodził się ze stanowiskiem Rządu.

28. Twierdził ponadto, że długość postępowania była nadmierna. Ponadto, biorąc pod uwagę jego zły stan zdrowia, nadmierna długość postępowania była dla niego poważnym obciążeniem dla jego zdrowia psychicznego i fizycznego.

29. W konkluzji uznał, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

3. Ocena Trybunału

30. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia skomplikowania sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (zob. m.in. wyrok *Frydlender przeciwko Francji* [WI], nr 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII *Humen przeciwko Polsce* [WI], nr 266114/95, z 15 października 1999 r., § 60).

31. W niniejszej sprawie Trybunał zauważa, że mimo iż sprawa została rozpatrzona przez sąd drugiej instancji dosyć sprawnie, sąd pierwszej instancji zajmował się nią przez znaczny czas, który wyniósł ponad 8 lat (zob. paragrafy 5, 16, 17 powyżej).

32. Trybunał często stwierdzał naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji w sprawach odnoszących się do podobnych problemów jak niniejsza (zob. *Frydlender*, cytowany powyżej).

33. Po przeanalizowaniu całego przedłożonego materiału Trybunał uznaje, że Rząd nie przedstawił żadnych faktów czy argumentów zdolnych przekonać go, że w niniejszej sprawie należy dojść do innych wniosków. Opierając się na orzecznictwie dotyczącym tej problematyki, Trybunał uznaje, że w rozpatrywanej

sprawie długość postępowania była nadmierna i nie spełniała wymogu „rozsądnego terminu”.

34. Doszło więc do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

35. Artykuł 41 Konwencji przewiduje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszone zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

36. Skarżący domagał się 274 432,09 zł z tytułu szkód materialnych. Kwota ta odpowiadała głównemu roszczeniu skarżącego w postępowaniu krajowym. Domagał się ponadto 150 000 zł z tytułu szkód niematerialnych, których doznał w wyniku przedłużającego się postępowania.

37. Rząd twierdził, że roszczenia skarżącego były nadmierne oraz że nie istniał związek przyczynowy pomiędzy długością trwania postępowania a żadaną kwotą.

38. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a domniemaną szkodą materialną, dlatego też odrzuca to roszczenie. Z drugiej jednak strony Trybunał zauważa, że skarżący doznał szkód niematerialnych. Orzekając na zasadzie słuszności, przyznaje mu z tego tytułu 4 500 EUR (cztery tysiące pięćset euro).

B. Koszty i wydatki

39. Skarżący domagał się także 115 965 zł tytułem zwrotu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi oraz 20 000 zł poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem (honorarium radcy prawnego).

40. Rząd sprzeciwił się tym roszczeniom.

41. Zgodnie z kryteriami ustalonymi w orzecznictwie, skarżący jest upoważniony do zwrotu kosztów i wydatków jedynie, jeżeli wykaże, że zostały one rzeczywiście poniesione oraz były konieczne i rozsądne co do kwoty. W niniejszej sprawie, uwzględniając posiadane informacje oraz powyższe kryteria, Trybunał oddala roszczenie dotyczące zwrotu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi i uznaje za rozsądne przyznać kwotę 1 500 EUR (tysiąc pięćset euro) z tytułu kosztów poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem.

C. Odsetki za zwłokę

42. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu zwłoki w wypłacie zadośćuczynienia powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane państwo ma wypłacić skarżącemu z tytułu szkód niematerialnych, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, 4 500 EUR (cztery tysiące pięćset euro) z tytułu szkód niematerialnych oraz 1 500 EUR (tysiąc pięćset euro) tytułem zwrotu kosztów i wydatków, plus jakiegokolwiek podatek, jaki może być pobrany, które to kwoty będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia realizacji wyroku;
 - (b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe będą płatne od tych kwot od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty;
4. *Oddala* jednogłośnie pozostałą część żądania skarżącego dotyczącą zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczone pisemnie 28 września 2004 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Françoise ELEN-PASSOS
Zastępca Kanclerza Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący